

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Model for Educational Quality Assurance According to the
Buddha Dhamma Principle in Primary School Under the Office
of the Basic Education Commission

^{1*}สุพัตรา นาวิก Supattra Navik

^{2**}พระมหาธำรงค์ จิตปัญโญ Phramaha Thamrong Thitapungkio

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

^{1,2}Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

*First author, e-mail: supattra22514@gmail.com

**Corresponding author, e-mail: rongsamathi@gmail.com

Received April 10, 2025; Revised April 20, 2025; Accepted: August 8, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาตัวแปรขององค์ประกอบรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา 2) วิเคราะห์องค์ประกอบและพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) ประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 379 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารและครู รวม 758 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน จากประชากร 26,766 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล 2 รายต่อโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 1 ราย และครู 1 ราย รวมทั้งหมด 758 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบมีจุดประสงค์ในการคัดเลือกผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยตัวแปรขององค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวแปร โดยผู้บริหารที่มีจิตใจมุ่งมั่นจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่การทบทวนและปรับกลยุทธ์อย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) องค์ประกอบของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวางแผนและขับเคลื่อน

(2) การติดตามตรวจสอบ (3) การจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อม และ (4) การกำหนดเป้าหมาย และกลยุทธ์ 3) องค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินว่ามีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพ; ประถมศึกษา; หลักพุทธธรรม

Abstract

This research article aims to 1) examine the variables of the components of the quality assurance model for education, 2) analyze the components and develop the quality assurance model based on Buddhist principles, and 3) assess the appropriateness of the developed model in the context of primary schools under the Office of the Basic Education Commission. Using a mixed-methods approach was employed, the sample consisted of 379 primary schools, with two informants per school, namely administrators and teachers, totaling 758 people, which were obtained from the sample size determination according to Krejci and Morgan's table from a population of 26,766 schools. Data were collected from two informants per school: one school administrator and one teacher, totaling 758 informants, with purposive sampling applied for selecting administrators. The findings revealed that: 1) The mean scores for the variables of the quality assurance components were at the highest level across all variables, with the highest score for administrators' commitment to creating an educational environment, and the lowest for regular review and adjustment of strategies. 2) The components of the Buddhist based quality assurance model included four components: (1) Planning and driving educational quality, (2) Monitoring and evaluating educational quality, (3) Structuring and creating an educational environment, and (4) Setting goals and strategies for educational quality improvement. 3) All four components were positively correlated with statistically significant relationships at the .01 level. 4) The developed quality assurance model was evaluated as accurate, appropriate, feasible, and beneficial, receiving a 100% approval rating.

Keywords: Quality Assurance; Primary Education; Buddhist Principles

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตและพัฒนาคุณภาพมนุษย์ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาที่ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน แผนการศึกษาชาติกำหนดเป้าหมายที่เจาะจงถึงคุณภาพการศึกษาว่า สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการพัฒนาคน และกระบวนการพัฒนาคุณภาพต้องอาศัยระบบประกันคุณภาพเป็นกลไกขับเคลื่อน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แต่ก็พบอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อนและคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริงและเป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษาและบุคลากร ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่กำกับดูแล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาไม่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร (นเรศ สติยพงศ์, 2561)

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2559 จึงมีมติเห็นชอบต่อแผนเร่งด่วนโดยมีข้อเสนอแนะให้มีการชะลอการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยหน่วยงานต้นสังกัดและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบที่สี่ ออกไป 2 ปี สำหรับพัฒนาและทดลองระบบประกันคุณภาพการศึกษา (สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย, 2559) และต่อมาได้ประกาศบังคับใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 พร้อมทั้งยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าว

การติดตามและประเมินผลระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินงานผ่านไป 4 ปีแล้ว รวมทั้งปัญหาเชิงคุณภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาทิ ผลการประเมินโครงการ PISA 2018 นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านการอ่าน (393 คะแนน ค่าเฉลี่ย OECD 487 คะแนน) ด้านคณิตศาสตร์ (419 คะแนน ค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) และด้านวิทยาศาสตร์ (426 คะแนนค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนน PISA 2015 ในทางสถิติคะแนนด้านคณิตศาสตร์ และด้านวิทยาศาสตร์ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ในส่วนของการอ่านมีคะแนนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2562) นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย (learning loss) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) สารสนเทศเพื่อการพัฒนา ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกโดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา” (สมศ.) เนื่องจากการแพร่

ระบาดของสถานการณ์โควิด 19 ในช่วงปีการศึกษา 2563-2565 ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาปีการศึกษา 2565 ทำให้เกิดปัญหาในการประเมินออกมาไม่ได้ผลที่แท้จริง เนื่องจากคณะประเมินไม่สามารถลงประเมินในพื้นที่จริงได้ ทำให้ผลการประเมินมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับ 3 แปลผล ดี ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปบูรณาการกับการประกันคุณภาพการศึกษา จะส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น และบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาเพื่อให้ได้ผลที่ออกมาอยู่ในระดับดีเลิศหรือยอดเยี่ยม จึงต้องมีการวิจัยเรื่อง รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลจากการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานศึกษา และทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา ปรับปรุงที่สามารถสะท้อนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการติดตามและประเมินผลระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาตัวแปรขององค์ประกอบรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) คือ ผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **ศึกษาตัวแปร** คือ การศึกษาตัวแปรขององค์ประกอบรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศและนำมาวิเคราะห์หาตัวแปร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.2 สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์โดยนำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาเป็นแนวทางประกอบการจัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านพระพุทธศาสนาเพื่อบูรณาการกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) และนำมาวิเคราะห์หาตัวแปรการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 นำตัวแปรที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์มาปรับเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) การประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วิเคราะห์องค์ประกอบ คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรขององค์ประกอบรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาพัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วยสภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง โดยกำหนดให้เป็นการตอบแบบเลือกตอบ (check list) และตอนที่ 2 การถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1967) ซึ่งเป็นการวัดการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา และผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (index of item objective congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อให้ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นิยามและตัวแปร และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือด้วย

เทคนิค IOC (Index of item objective congruence) ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนลงความเห็นให้คะแนน จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ความ สอดคล้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หากค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หากข้อคำถามใด มีค่าดัชนี ต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นก็ถูกตัดออกไป หรือต้องนำมาแก้ไขใหม่ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการ ให้คะแนนความตรงและความเที่ยงของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินแบบสอบถาม ได้ คะแนนเฉลี่ยแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 คะแนน 2) การทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) กับกลุ่ม ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ซึ่งค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งจากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าแอลฟาเท่ากับ .990

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านขั้นตอนการพัฒนาเป็นที่เรียบร้อยแล้วไปแจกกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 379 โรงเรียน ซึ่งได้จากการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จาก กลุ่มประชากร จำนวน 26,766 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน คือ ผู้บริหาร สถานศึกษา 1 คน และครู 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 758 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละ ภาคใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละภาคใช้วิธีการสุ่มด้วยวิธีการจับฉลาก (Simple Random Sampling) การสุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ขออนุญาตจากคณะ ศึกษา ศาสตราจารย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2) การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ความคิดเห็น ผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์โดยวิธีการลงทะเบียน และ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากระบบ Google Forms แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์หา ค่าสถิติ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ต่อไป

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในขั้นตอนนี้มีดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม (กลุ่มตัวอย่าง) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง กำหนดให้เป็นการตอบแบบเลือกตอบ (check list) โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ใช้ค่าสถิติมัธยฐานเลขคณิต (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลตาม

แนวคิดของเบสท์ (Best) 3) การวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA: Exploratory Factor Analysis) ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลตามวิธี Kaiser - Meyer - Olkin (KMO) มีค่าใกล้เคียง 1.00 และผลการทดสอบ Bartlett's Test มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติที่ α เท่ากับ 0.000

3. ประเมินและรับรองรูปแบบ คือ การประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 การประเมินและรับรองรูปแบบ ผู้วิจัยนำองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาประเมินและรับรอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้บริหาร จำนวน 11 คน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาประเมินรูปแบบองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยมีการประเมิน 4 ด้าน คือ 1) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) 2) ด้านความเหมาะสม (Propriety) 3) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และ 4) ความเป็นประโยชน์ (Utility) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ (percentage) การนำเสนอข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอในรูปของตารางแผนภูมิและการพรรณนาตามลักษณะของข้อมูลที่วิเคราะห์ได้

3.2 สรุปผลการประเมินและรับรองรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำผลการสรุปการประเมินและรับรองรูปแบบมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข แล้วสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยตัวแปรขององค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวแปร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 4.51 - 4.76 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.45 - 0.64 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตใจตั้งมั่นที่จะจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้สำเร็จ ($\bar{X}$ = 4.76, S.D. = 0.45) รองลงมาได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อให้การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่อยู่ในอันดับสุดท้าย

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาได้พิจารณาทบทวนและปรับปรุงกลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.58)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบ จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนและการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม 2) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม 3) การจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม 4) การกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม เป็นรูปแบบที่มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและตัวแปรที่อธิบายในแต่ละองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ	จำนวน ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading)
1	องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนและการขับเคลื่อน คุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม	16	0.580 - 0.789
2	องค์ประกอบที่ 2 การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาตามหลักพุทธธรรม	9	0.582 - 0.722
3	องค์ประกอบที่ 3 การจัดโครงสร้างและ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม	10	0.551 - 0.788
4	องค์ประกอบที่ 4 การกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม	4	0.559 - 0.693
รวม		39	0.551 - 0.789

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบทั้งหมดมี 39 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ระหว่าง 0.551 - 0.789 มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนและการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม มีจำนวนตัวแปร 16 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ระหว่าง 0.580 - 0.789

องค์ประกอบที่ 2 การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม มีจำนวนตัวแปร 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ระหว่าง 0.582 - 0.722

องค์ประกอบที่ 3 การจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม มีจำนวนตัวแปร 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ระหว่าง 0.551 - 0.788

องค์ประกอบที่ 4 การกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมมีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ระหว่าง 0.559 - 0.693

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า จากการประเมินและรับรองรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน มีความเห็นต่อองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการประเมิน 4 ด้าน คือ 1) ความถูกต้อง (Accuracy) 2) ความเหมาะสม (Propriety) 3) ความเป็นไปได้ (Feasibility) 4) ความเป็นประโยชน์ (Utility) จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ผ่านการประเมิน คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่และร้อยละ จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อองค์ประกอบการประกันคุณภาพ การศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ	รายการองค์ประกอบของรูปแบบ	ความคิดเห็น							
		ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความเป็นประโยชน์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การวางแผนและการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม	11	100	11	100	11	100	11	100
2	การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม	11	100	11	100	11	100	11	100
3	การจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม	11	100	11	100	11	100	11	100

ข้อ	รายการองค์ประกอบของรูปแบบ	ความคิดเห็น							
		ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความเป็นประโยชน์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4	การกำหนดเป้าหมายกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม	11	100	11	100	11	100	11	100
ค่าเฉลี่ย		11	100	11	100	11	100	11	100

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตใจตั้งมั่นที่จะจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้สำเร็จ ทั้งนี้เพราะการจัดโครงสร้างที่ดีและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ อินทร์ชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาโครงสร้างการบริหารการศึกษาในสถานศึกษายุคใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาโครงสร้างการบริหารการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในยุคใหม่ โดยมีการเน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการจัดการที่ยืดหยุ่น สามารถปรับตัวได้ตามสถานการณ์ (อนุวัฒน์ อินทร์ชัย, 2562)

การจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญมากขึ้น ในการยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนและการบริหารงานในสถานศึกษา การมีโครงสร้างการบริหารที่ดีและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างฐานรากที่มั่นคงให้กับการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Robinson กล่าวว่า ทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มองว่าองค์กรควรต้องมีการพัฒนาและปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Robinson, 2001) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Porter กล่าวว่า ในด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของทั้งบุคลากรและนักเรียน ซึ่งสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมได้ โดยการพัฒนา

ทรัพยากรที่จำเป็น เช่น พื้นที่เรียนรู้ เครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ รวมถึงการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับบุคลากร (Porter, 1980)

2. ผลจากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า องค์ประกอบรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1) การวางแผนและการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม ทั้งนี้เพราะการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและการวางแผนระยะยาวสามารถช่วยให้สถานศึกษามีทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสังคมในประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการวางแผนที่ดีจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถระบุเป้าหมายในการพัฒนาแต่ละด้านได้อย่างชัดเจน รวมถึงสามารถกำหนดมาตรการในการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อีกทั้งยังช่วยให้สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องได้อย่างทันทั่วทั้ง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2563)

3. ผลจากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า จากการประเมินและรับรองรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน มีความเห็นต่อองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการประเมิน 4 ด้าน คือ 1) ความถูกต้อง (Accuracy) 2) ความเหมาะสม (Propriety) 3) ความเป็นไปได้ (Feasibility) 4) ความเป็นประโยชน์ (Utility) จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ผ่านการประเมิน คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้ง 4 องค์ประกอบ ทั้งนี้เพราะเมื่อรวมทั้ง 4 องค์ประกอบเข้าด้วยกัน การประกันคุณภาพการศึกษาจะช่วยยกระดับการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้แนวทางจากทั้งนักวิชาการไทยและต่างประเทศในการวางแผน การติดตามผลการจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อม รวมทั้งการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษามีความยั่งยืนและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ McMillan & Schumacher ได้เสนอการประเมินรูปแบบที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) เป็นมาตรฐานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของการปฏิบัติที่กำหนดคุณค่าได้ กำหนดว่าวิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง โดยผู้ให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ต้องสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้จริงและมีความคงเส้นคงวา แหล่งผู้ให้ข้อมูลต้องมีความเชื่อถือ โดยใช้ข้อมูลตามความเป็นจริง ในขณะเดียวกันก็ต้องใช้วิธีการวิเคราะห์และเสนอผลการประเมินที่ถูกต้อง ไม่ลำเอียง ความเป็นปรนัย 2) ด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับจริยธรรมและคำนึงถึงสวัสดิการของผู้เกี่ยวข้องและผู้ได้รับผลกระทบจากการประเมินผลมาตรฐานเหล่านี้

ประกอบด้วยข้อตกลงอย่างเป็นทางการ ข้อขัดแย้งที่เปิดเผยให้สาธารณชนรับรู้ได้ตามสิทธิมนุษยชน และควรรายงานด้วยความยุติธรรม 3) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) การประเมินผล จะต้องเป็นจริงและมีข้อความที่เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) การประเมินผลจะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้ประเมินผลได้ข้อมูลตามต้องการ โดย มุ่งเน้นในด้านของผลการประเมินที่ต้องให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ผู้ใช้ผลการประเมินต้องการ และการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการได้มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (McMillan & Schumacher, 2010)

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

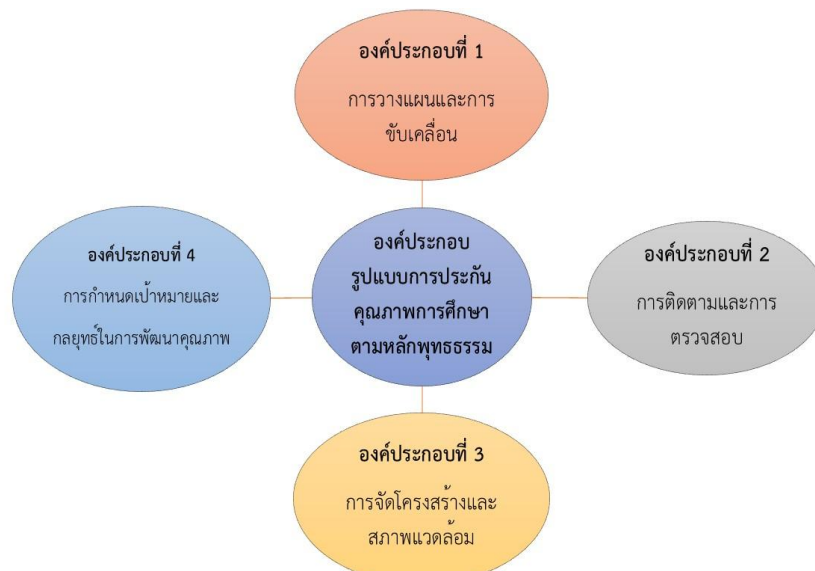
1. องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนและการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลัก พุทธธรรม การประยุกต์ใช้หลักอริยบท 4 ในการวางแผนและขับเคลื่อนการประกันคุณภาพ การศึกษาตามหลักพุทธธรรมจะช่วยให้กระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ต่อเนื่อง การผสมผสานหลักพุทธธรรมเข้ากับแนวคิดด้านคุณภาพในระดับสากล เช่น TQM, PDCA และ CQI สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเน้นการมี แรงจูงใจในการพัฒนา การพากเพียรอย่างต่อเนื่อง การเอาใจใส่ในกระบวนการ และการพิจารณา ไตร่ตรองเพื่อพัฒนาอย่างเป็นระบบ

2. องค์ประกอบที่ 2 การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม การ ประยุกต์ใช้หลักอริยบท 4 ในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม จึงเป็น กระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน โดยการใช้หลักการทั้ง 4 ประการ ได้แก่ ความพอใจและความสนใจ ความพยายาม ความตั้งมั่น และการพิจารณาอย่างรอบคอบ ทำให้ การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม มีความต่อเนื่องและเกิดผลลัพธ์ที่ดีใน ระยะยาว ซึ่งจะส่งผลให้การศึกษาในประเทศไทยพัฒนาและยกระดับคุณภาพได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

3. องค์ประกอบที่ 3 การจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม การประยุกต์ใช้หลักอริยบท 4 ในการจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักพุทธ ธรรม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างเป็น ระบบและยั่งยืน การสร้างแรงจูงใจให้เกิดความรักในการเรียนรู้ ช่วยให้สถานศึกษามีบรรยากาศที่ สร้างแรงบันดาลใจ (ฉันทะ) การส่งเสริมความพากเพียรของผู้เรียนให้มีความมุ่งมั่น (วิริยะ) การ บริหารจัดการที่เอาใจใส่และรอบคอบ ทำให้ผู้เรียนเกิดสมาธิในการเรียนรู้ (จิตตะ) และส่งเสริมให้

สถานศึกษามีการปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิมังสา) ล้วนเป็นแนวทางที่สามารถช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. องค์ประกอบที่ 4 การกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม ในการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม ช่วยให้กระบวนการพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและมีประสิทธิภาพ การสร้างเป้าหมายที่กระตุ้นแรงจูงใจ (ฉันทะ) การส่งเสริมความพยายามของบุคลากรและผู้เรียน (วิริยะ) การบริหารจัดการที่เอาใจใส่และรอบคอบ (จิตตะ) และการพัฒนาต่อเนื่องผ่านการประเมินผล (วิมังสา) ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความยั่งยืนและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทสรุป

การวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์ความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood) ปรากฏว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพมี 4 องค์ประกอบ และมีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรที่เหมาะสมเมื่อรวมทั้ง 4 องค์ประกอบเข้าด้วยกัน การประกันคุณภาพการศึกษาจะช่วยยกระดับการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้แนวทางจากทั้งนักวิชาการไทยและต่างประเทศในการวางแผน การติดตามผล การจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อม รวมทั้งการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษามีความยั่งยืนและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนี้ หลักอิทธิบาท 4 ซึ่ง

ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการและการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนและการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม 2) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม 3) การจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม 4) การกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม ไปใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา

2. โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดอื่นๆ ควรนำรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนและการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม 2) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม 3) การจัดโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม 4) การกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรม ไปใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ

3. ผู้สนใจสามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงให้กับงานวิจัยอื่นๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*.

<http://www.onec.go.th/th.php/page/view/information/4455>.

- นเรศ สติยพงศ์. (2561). การดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนยุคการศึกษาประเทศไทย 4.0 และ ศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(3): 345-364.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์ของ โปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA). https://opendata.ipst.ac.th/dataset/pisa_52_02
- สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย. (2559). รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทยด้านการศึกษาสภาขับเคลื่อนด้านการปฏิรูปประเทศไทย เรื่องแผนปฏิรูปเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก. http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrsa2558/d031459-02.pdf.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2563). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สมศ.อุดมศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอส บี เค. การพิมพ์ จำกัด.
- อนุวัฒน์ อินทร์ชัย. (2562). การพัฒนาโครงสร้างการบริหารการศึกษาในสถานศึกษายุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2010). *Research in Education*. 5th ed. New York: Addison Wesley Longman, Inc.
- Porter, M. E. (1980). *Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors*. New York: Free Press.
- Robinson, V. M. J. (2001). The impact of leadership on student outcomes: Making sense of the evidence. *Australian Council for Educational Research (ACER)*. Camberwell: Victoria.

